

Muudatusettepanek 1**Gilles Lebreton, Angelo Ciocca, Paola Ghidoni, Elena Lizzi**
fraktsiooni ID nimel**Raport****A9-0281/2023****Emma Wiesner**Euroopa valgustrateegia
(2023/2015(INI))**Resolutsiooni ettepanek (kodukorra artikli 181 lõige 3), millega soovitakse asendada muu kui seadusandliku resolutsiooni ettepanek A9-0281/2023****Euroopa Parlamendi resolutsioon Euroopa valgustrateegia kohta***Euroopa Parlament,*

- võttes arvesse oma 17. aprilli 2018. aasta resolutsiooni valgurikaste kultuuride edendamise Euroopa strateegia kohta – valgurikaste ja liblikõieliste taimede kasvatamise soodustamine Euroopa põllumajandussektoris¹,
  - võttes arvesse oma 24. märtsi 2022. aasta resolutsiooni kiireloomulise vajaduse kohta võtta seoses Venemaa sissetungiga Ukrainasse vastu ELi tegevuskava toiduga kindlustatuse tagamiseks ELis ja väljaspool seda²,
  - võttes arvesse komisjoni 15. novembri 2022. aasta teatist ELi vetikasektori muutmise kohta tugevamaks ja kestlikumaks (COM(2022)0592),
  - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikleid 119, 120, 168 ja 169,
  - võttes arvesse komisjoni 22. novembri 2018. aasta aruannet taimsete valkude kasutuse arendamise kohta Euroopa Liidus (COM(2018)0757),
  - võttes arvesse kalanduskomisjoni arvamust,
  - võttes arvesse põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni raportit (A9-0281/2023),
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 54,
- A. arvestades, et valk on nii inimeste kui ka loomade jaoks hädavajalik ning on seetõttu igapäevaselt tarbitava toidu ja sööda asendamatu koostisosa;
- B. arvestades, et COVID-19 pandeemia ja Venemaa sissetung Ukrainasse on avaldanud märkimisväärsed mõju Euroopa ja maailma kaubandusele, tuues esile asjaolu, et EL peab mitmekesistama oma toidu ja sööda tarneahelaid, et suurendada oma autonoomiat

---

¹ ELT C 390, 18.11.2019, lk 2.² ELT C 361, 20.9.2022, lk 2.

ja vähendada sõltuvust ainult ühe või mõne välistarnija sisenditest, ning suurendama taimse valgus tootmist ja ELi valgusektori üldist vastupanuvõimet;

- C. arvestades, et EL toodab kasutatavast söödavalgust 77 % (vähese valgusisaldusega sööda puhul 96 % ja keskmise valgusisaldusega sööda puhul 89 %); arvestades, et vaid 29 % valgurikastest lähteainetest, mida vajatakse loomasööda tasakaalustamiseks, pärineb EList; arvestades, et seepärast on EL väga sõltuv suure valgusisaldusega taimsete toodete impordist kolmandatest riikidest, mistõttu sõltub ta Ameerika Ühendriikidest ja Lõuna-Ameerikast pärit sojaubade ja -jahu impordist;
- D. arvestades, et kuigi valgukultuuride tootmine ELis on viimase kümne aasta jooksul suurenenud, esineb sisetoodangus jätkuvalt märkimisväärset puudujääki, mis on tugevdanud ELi suurt sõltuvust valgurikaste kultuuride impordist kolmandatest riikidest;
- E. arvestades, et liblikõielised kultuurid ja rohumaad aitavad säilitada ja parandada mulla kvaliteeti ning viljakust, suurendada bioloogilist mitmekesisust, süsiniku ja lämmastiku sidumist ning veevarusid pinnases; arvestades, et liblikõielisi taimi saab kasvatada väiksema koguse keemiliste väetistega nende sümbioosi tõttu mullabakteritega; arvestades, et vaatamata vähesele majanduslikule tasuvusele aitab liblikõieliste kultuuride kasvatamine kaasa kliimamuutuste ja muude keskkonnamõjude leevendamisele ning umbrohtudest põhjustatud koormuse vähendamisele;
- F. arvestades, et uued aretusmeetodid võivad mängida olulist rolli kasumlikkuse suurendamisel, suurendades saagikust, suurendades valgusisaldust ja kvaliteeti, võimaldades põllukultuuridel kohaneda piirkondlike tingimustega ning muutes need ilmastikutingimuste ja patogeenide suhtes vastupidavamaks;
- G. arvestades, et ühine põllumajanduspoliitika (ÜPP) võimaldab toetada valgurikaste taimede kasvatamist ja rohumaade kasutamist;
- H. arvestades, et valgurikaste taimede ja rohumaade töötlemine tekitab kõrvalsaadusi, mida saab kasutada erinevatel eesmärkidel, näiteks väetiseks või loomasöödaks; arvestades, et kariloomad toodavad väärtuslikku väetist kõrvalsaadusena, mis toetab vastupanuvõimet toiduainete tootmisel; arvestades, et põllukultuuride kasvatamiseks vajalik lämmastik saadakse peamiselt sünteetilistest väetistest, mille tootmine on kulukas ja energiamahukas; arvestades, et sõnnikukäitlussüsteemide ja reoveesetete ohutu kasutamise osana suurendavad sõnnikust saadud taaskasutatava lämmastiku (RENURE) materjalid ressursitõhusust;
- I. arvestades, et loomakasvatuse abil saab toota inimtoiduks suure biosaadavusega valke; arvestades, et tervislik toitumine põhineb mitmekesisusel ja tasakaalustatusel, mis enamiku inimeste jaoks hõlmab ka liha tarbimist;
- J. arvestades, et igat liiki põllumajanduskultuuride, sealhulgas valgurikaste põllukultuuride tootmisel saadakse biomass, mis ei ole enamasti inimeste jaoks söödav (1 kg taimset valku tekitab umbes 3–5 kg mittesöödavat biomassi, mis on söödav ainult mäletsejalistele);
- K. arvestades, et kohapeal ja kestlikul viisil toodetud loomsete valkude tarbimine aitab

kaasa ELi toiduga kindlustatusele ja suurendab Euroopa maapiirkondade elujõulisust; arvestades, et loomseid valke toodetakse ELis vastavalt maailma kõrgeimatele kestlikkusstandarditele, võttes arvesse loomade heaolu, kliimat ja keskkonda; arvestades, et loomsed valgud on tasakaalustatud toitumise oluline osa; arvestades, et loomakasvatus ELis sõltub suurel määral suure valgusisaldusega kultuuride impordist, mida kasvatatakse väljaspool ELi haritaval maal;

- L. arvestades, et Euroopa toidualase vastupanuvõime ja toiduga kindlustatuse suurendamine ELis toodetud loomsete valkude tarbimise kaudu aitab kaasa kestlikumale tootmisele kogu maailmas ning tunnustab Euroopa aretajate oskusteavet ja tipptaset, kelle sissetulek kajastab harva nende jõupingutusi võtta arvesse loomade heaolu, antimikroobikumiresistentsust, maastike ja kultuuripärandi säilitamist, kuid kes on samal ajal võtnud kohustuse toota taskukohase hinnaga kvaliteetset liha;
- M. arvestades, et loomse päritoluga valgud pakuvad kvaliteetseid valke ja on inimeste jaoks kõige bioaadavam valguallikas, mis on naiste viljakuse, nende tervise ning laste, noorukite ja eakate või nõrkade inimeste tervise seisukohast eriti oluline; arvestades, et loomsete valkude traditsiooniline tarbimine liha, juustu või piima kujul on osa Euroopa maailmajao kultuuripärandist; arvestades, et see tava annab olulise panuse ELi liikmesriikide sisemajanduse koguprodukti;
- N. arvestades, et ekstensiivne tootmine loomakasvatuses, eelkõige kõrvalistes ja mägiapiirkondades, on igati kestlik tegevus ja aitab tagada, et need piirkonnad jäävad asustatud aladeks;
- O. arvestades, et veekeskonnast saadud ja vesiviljelussektoris toodetud kestlik valk võib aidata saavutada toiduga kindlustatuste ning tervisliku ja tasakaalustatud toitumise kogu maailmas; arvestades, et intensiivne vesiviljelus, eriti väljaspool ELi, võib sageli tekitada mitmesuguseid negatiivseid keskkonnamõjusid, näiteks kemikaalide või antibiootikumide kasutamise tagajärge; arvestades, et vetikad võivad aidata vähendada vesiviljeluse negatiivset keskkonnamõju;
- P. arvestades, et määrusega (EL) 2015/2283³ lubati kasutada putukaid inimeste toitumiseks, hoolimata asjaolust, et komisjoni tellitud Euroopa Toiduohutusameti uuringus hoiatati märkimisväärsete võimalike terviseriskide eest; soovib tungivalt teha täiendavaid uuringuid ja koguda andmeid muu hulgas inimpatogeensete parasiitide ja saasteainete kohta; arvestades, et selle kohta ei ole tehtud piisavalt uuringuid ja vajalikke andmeid ei ole veel kogutud;
- Q. arvestades, et kestlikult toodetud valkude, eelkõige taimsete ja loomsete valkude turg on viimastel aastatel arenenud; arvestades, et nende valkude tootmine loob Euroopa põllumajandustootjatele ja toidutootjatele palju uusi võimalusi; arvestades, et taimsete valkude tootmise osas on tarbijate nõudlus juba suur ja see kasvab pidevalt, ka on nad selle tooterühma hästi omaks võtnud ning nad saavad kasu nende tootmiseks

---

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2015. aasta määrus (EL) 2015/2283, mis käsitleb uuendtoitu, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1169/2011 ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 258/97 ja komisjoni määrus (EÜ) nr 1852/2001 (ELT L 327, 11.12.2015, lk 1).

väljakujunenud tehnoloogiast;

- R. arvestades, et tarbijad nõuavad suuremat läbipaistvust ja rohkem teavet kestlike toiduainete ning loomade heaolu kohta; arvestades, et puuduvad vabatahtlikud standarditud märgised või tootedeklaratsioonid, mis kinnitaksid kas inimtoiduks või loomasöödaks ettenähtud valkude keskkonnasäästlikkust või loomade heaolu standardeid nende tootmisel;
- S. arvestades, et väärtusahelal põhineva lähenemisviisi kasutuselevõtt on oluline lisaväärtuse loomiseks kestlikult toodetud valkudes, eelkõige taimsetes valkudes, kuna kohalikult hangitud ja suure lisandväärtusega toodete tootmine suurendab väärtusahelat ja julgustab põllumajandustootjaid investeerima;
- T. arvestades, et kõigi valguallikate säästva tootmisega seotud teadusuuringud ja innovatsioon peavad hõlmama põllumajandustootjaid; arvestades, et teadusuuringud ja innovatsioon peaksid pöörama rohkem tähelepanu taimsetele ja loomsetele valkudele, kuna nii era- kui ka avaliku sektori teadusuuringud ja innovatsioon on viimastel aastakümnetel keskendunud peamiselt teraviljale ja õliseemnetele;
- U. arvestades, et üldine koolitamine ja teadmiste edasiandmine jõuavad vaid umbes 10 protsendini ELi põllumajanduslikest majapidamistest; arvestades, et väga oluline on investeerida veelgi põllumajandusettevõtjate koolitus- ja nõustamisteenustesse, et jagada oskusteavet valgurikaste kultuuride kohta, levitada parimaid tavasid ja edendada rohumaade kasutamist ja alternatiivsetest allikatest valgu saamist;

Selge vajadus tervikliku ELi valgustrateegia järele, et kasutada ära valgupotentsiaali

1. kutsub komisjoni üles esitama kiiresti tervikliku ja ambitsioonika ELi valgustrateegia, mis hõlmaks taimse ja loomse valgu kestlikku tootmist ning sisaldaks tõhusaid meetmeid, millega suurendada ELi sõltumatut varustatust valguga lühikeses, keskpikas ja pikas perspektiivis; rõhutab, et valgurikaste taimede ja taimsete valkude tootmine tuleks seada prioriteediks eesmärgiga tagada Euroopa toiduga kindlustatus;
2. on seisukohal, et ELi valguvaldkonna soovituslik tegevuskava peaks põhinema järgmisel:
  - a) visioon ELi strateegilistest ja jätkusuutlikust valgutootmisest ja kaubavoogudest, mis vastavad meie vajadustele ja nõudmistele;
  - b) ELi taimse valgu tootmise suurendamise ja tarbimise kava;
  - c) paremad tingimused nii taimse kui ka loomse valgu tootmiseks ELis;
  - d) majanduslikult tasuvate ja keskkonna seisukohast ohutute toidu- ja söödavalgusüsteemide arendamine;
  - e) terviklik lähenemisviis, mis peab hõlmama põllumajandustootjaid koos kogu toidu väärtusahelaga, võttes vajaduse korral arvesse ringmajanduse võimalikku lisaväärtust;

- f) konkreetsed teaduspõhised poliitikameetmed, et edendada säästvalt toodetud valkude arendamist ning innovatsiooni ja teadusuuringuid selles valdkonnas;

ELi valgutootmise suurendamise kava

3. rõhutab, et geopoliitilisest ja strateegilisest perspektiivist ning toiduga kindlustatuse tagamiseks tuleb Euroopa vastupanuvõime taset sellistes olulistes sektorites nagu toidu- ja söodatarned märkimisväärselt tugevdada, vähendades nii palju kui võimalik sõltuvust ainult ühelt või mõnelt tarnijalt pärinevatest põllumajandustoodetest ja ressurssidest omamaise tootmise suurendamise kaudu, tugevdades samal ajal ELi konkurentsivõimet, et vältida turgude koondumist vaid väheste oluliste osalejate kätte; rõhutab seetõttu, et EL peab suurendama taimsete valkude tootmist ja et see saab toimuda vaid etappidena, et põllumajandustootjad ja turud saaksid vastavalt kohaneda;
4. rõhutab, et kestlikku, mitmekesist ja omamaist valgu tootmist tuleb tunnustada ELi toidu- ja söodasüsteemi olulise aspektina, et tagada ohutu ja kvaliteetse toidu ja sööda piisav olemasolu ning hoida toiduainete tarneahelad ja kaubavood toimivad ja tugevad; toonitab, kui tähtis on eesmärk saavutada kestlikum ja mitmekesisem valguga varustamine kogu ELi toidusüsteemi ulatuses;
5. on seisukohal, et valgurikaste taimede kasvatamine ja rohumaade kasutamine võib tuua märkimisväärselt kasu mulla kvaliteedile, keskkonnale ja bioloogilisele mitmekesisusele ning teatavatel tingimustel võib see vähendada selliste sisendite kasutamist, nagu väetised ja taimekaitsevahendid; juhib tähelepanu sellele, et ekstensiivne loomakasvatus rohumaadel vastab ka loomade looduslikele toitumisvajadustele, võib avaldada positiivset mõju keskkonnale ja aidata leevendada kliimamuutusi; rõhutab teravilja- ja rohumaad, eriti rohe- ja ristikumaade tähtsust loomakasvatuse söödaallikana; on veendunud, et liikmesriigid võiksid kaaluda ökokavade kasutuselevõtmist liblikõieliste ja rohumaade jaoks ning spetsiaalsete valgurikaste taimede fondide loomist, mida on mõnes liikmesriigis juba tehtud; rõhutab, et ekstensiivne loomakasvatus, eelkõige äärealadel ja mägi piirkondades, on kestlik tegevus ja pakub kohalikele elanikele täiendavaid stiimuleid nendes piirkondades elamiseks;
6. juhib tähelepanu sellele, et väärtuslik soovituslik valgu tegevuskava peaks aitama kaasa Euroopa valgusõltumatusele ning Euroopa põllumajandustootjate ja maapiirkondade vastupanuvõimele ja sissetulekutele; tunnistab valguallikate võimalikku rolli ringmajanduses; on seisukohal, et kõrvalsaaduste ja jäätmete võimaliku ringluse arvessevõtmine ning kõigi olemasolevate valgutuüpide, eelkõige taimsete ja loomsete valkude tootmise tagamine võib aidata kaasa nii inimeste tervise kõrge taseme säilitamisele kui ka tõhusamatele toidusüsteemidele ülemineku hõlbustamisele, suurendades samal ajal toidu taskukohasust; tuletab meelde võimalikku kokkusobivust säästva loomakasvatuse ja põllukultuuride kasvatamise vahel;
7. on seisukohal, et taimsete valkude tootmise arendamine kooskõlas tavapäraste Euroopa standardite ja tavadega ning loomakasvatuse kasumlikkuse suurendamine, säilitades samal ajal selle kestlikkuse selliste meetmete abil nagu toidu ja sööda väärtusahelate ringluse suurendamine, on tõhusad viisid paljude meie ees seisvate probleemide lahendamiseks, nagu tootmise ja ülepüügi ümberpaigutamise väljapoole ELi; on veendunud, et põllumajandustootjatel võiks olla keskne roll vastupidava valgusüsteemi

loomisel, kui seda nõuetekohaselt toetatakse; tunnistab, et valgutootmine nõuab terviklikku lähenemisviisi kestlikele ja vastupidavatele toidusüsteemidele;

8. on seisukohal, et imporditud tooted peaksid vastama võrreldavatele kestlikkusstandarditele, et suurendada ELi tootjate konkurentsivõimet ja vältida ELi tootmise ümberpaigutamist välismaale;
9. on seisukohal, et ELi toiduga kindlustatuse tagamine on peamine eesmärk, mis nõuab võrdseid võimalusi ja tugevat toetust Euroopa põllumajandussektorile; hoiatab mis tahes katsete eest vähendada kariloomade arvu, mis oleks kahjulik;

Paremad tingimused valgu tootmiseks ELis

10. rõhutab, et toiduga kindlustatus ja seeläbi valgutootmine algab põllumajandustootjate, kalurite ja vesiviljelusettevõtjate toetusega ning seetõttu peab olema neil selles strateegias kandev roll, kuna nemad on vastupanuvõimelise valgusüsteemi loomisel peamine jõud; toonitab, et tugeva ELi valgusektori eeltingimus on kasumlik põllumajandus-, toiduaine- ja söödasektor; kutsub seetõttu liikmesriike üles uurima, kuidas võimaldada põllumajandustootjatel luua kasumlik ärimudel, mis aitaks neil muuta oma vähekasumlikud põllukultuurid atraktiivseteks toidu- ja söödaaineteks, suurendades selleks põllukultuuride vastupanuvõimet, valgusaaki ja valgu kvaliteeti;
11. rõhutab, et Euroopa põllumajandus ja ettevõtted peavad muutuma toiduks ja söödaks mõeldud valkude tootmise valdkonnas konkurentsivõimelisemaks ning et põllumajandussektor sõltub kestlikest ja taskukohastest sisenditest, nagu energia, sööt, söödalisandid, hea taimne materjal, väetised ja kvaliteetne pinnas; on seisukohal, et Euroopa valgutootjate konkurentsivõime tugevdamiseks tuleb suurendada stiimuleid ja vähendada valgutootmise valdkonnas tarbetut regulatiivset koormust;
12. tunnistab söödalisandite tähtsust valkude seedimise parandamisel ning õigete söötmissstrateegiate ja sööda koostise muutmise tagamisel; rõhutab, et söödalisanditele lubade andmise tähtaega tuleb lühendada ja lubada tuleb rohkem paindlikkust; rõhutab, et lubade uuendamise protsess ei tohi ohustada tõhusate lisaainete järkjärgulist kasutuselt kõrvaldamist;
13. tuletab meelde, et ilma kvaliteetse taimse materjalita on taimse valgu tootmist võimatu suurendada; tuletab meelde, et uued aretusmeetodid pakuvad suurepäraseid võimalusi piirkondlikult kohandatud taimede ja liikide arendamiseks, mis on optimeeritud Euroopa tingimuste jaoks, sealhulgas äärepoolseimates piirkondades; on seisukohal, et teravilja, valgurikaste taimede ja rohuga seotud teadus- ja arendustegevust on vaja, et suurendada nende toiteväärtust ja kohandada neid paremini kohalikele tingimustele ja vastupidavamaks looduslikele ohtudele;
14. nõuab uute aretusmeetodite jaoks kohandatud raamistiku kiiret vastuvõtmist, et võimaldada uute ja tugevate taimesortide, sealhulgas valgurikaste kultuuride kiiremat arengut;
15. on seisukohal, et kahjurite ja patogeenide tõrje on valgurikaste kultuuride suure saagi tagamisel äärmiselt tähtis ning seetõttu on nende kahjurite ja patogeenide esinemise, arengu ja leviku jälgimine ja vastavad teadusuuringud väga olulised; tunnistab, et

tõhusate meetmete väljatöötamine nende kahjurite ja patogeenide põhjustatud majandusliku kahju vähendamiseks ning alternatiivsete meetmete väljatöötamine, kasutades tehnilisi uuendusi, nagu täppispõllumajandus, robotika, kasulikud putkad või madala riskiastmega pestitsiidid, on olulised kogu Euroopa valgutootmise edendamiseks; hoiatab siduvate pestitsiidide vähendamise eesmärkide vastuvõtmise eest, mis võivad takistada saagikust ja sissetulekut ning seega valgutootmise atraktiivsust;

16. on veendunud, et rohumaa väetamine sõnniku abil aitab põllumajandustootjatel end valguga ise varustada; on seisukohal, et korralikult väetatud rohumass on mäletsejaliste jaoks endiselt kõige odavam, tõhusam, ja kestlikum valguallikas; kutsub komisjoni üles, võttes arvesse juba tehtud keskkonnahinnanguid, tegema viivitamata ettepanekuid keskmise tähtajaga ja pikaajaliste poliitikameetmete kohta toitainete ringluse sulgemiseks, näiteks lubades kasutada alternatiivseid orgaanilisi tooteid, nagu kääritussaadusest, biojäätmetest, muust sõnnikust (RENURE) saadud toodetest saadud lämmastik ja toiduainetööstuse jäätmed, klassifitseerides need keemiliste väetiste asendajaks; kutsub komisjoni üles seda tegema teaduslike kriteeriumide alusel ja edendama seda kui põllumajandustootjate võimalust vähendada oma sõltuvust keemilistest väetistest ning suurendada põllumajandusettevõttes ringlust ja kestlikku loomakasvatust selliste jääkide nagu sõnniku taaskasutamise ja taaskasutamise kaudu;
17. tuletab meelde, et biometaani, biogaasi, biokütuste või muude biojäätmete vooge kasutatavate biotoorainel põhinevate kemikaalide tootmine võib olla tegur, mis aitab kaasa kasumlikumale tootmisele, pakkudes märkimisväärsed täiendavaid tuluallikaid, mis suurendavad valgurikaste kultuuride väärtust ja tugevdaksid seega põllumajandustootjate majanduslikku põhjust neid istutada; rõhutab, et taimse valgu tootmise suurendamine toiduks ja söödaks võib viia selleni, et kõrvalsaadusi kasutatakse rohkem bioenergia tootmiseks ja seega võimaldatakse valgurikaste taimede tootmisel suuremat majanduslikku väärtust;
18. tunnistab, et valgurikaste kultuuride arendamine, kasvatamine ja kasutamine nõuab sageli uusi majandamistavasid ja põllumajandustootjate koostööd; on seisukohal, et tuleks analüüsida võimalust tunnustada ÜPP raames uusi organisatsioonilisi struktuure;
19. rõhutab, et selleks, et suurendada investeeringuid mulla seisundi parandamisse ja uutesse külvikordade tavadesse, tuleb pikaajalisi eesmärke silmas pidades ühiskonnale osutatavaid teenuseid hinnata;

Nõuetekohase ja funktsionaalse valgusektori tagamine, tunnistades nii taimsete kui ka loomsete valkude täiendavat rolli süsteemis

20. rõhutab kohalikul toodetud taimsete ja loomsete valkude suurt potentsiaali ja lisaväärtust ning asjaolu, et sektori kestlikul arendamisel on positiivne mõju Euroopa põllumajandustootjatele, mulla kvaliteedile, toitainete ringlusele, bioloogilisele mitmekesisusele ja inimeste tervisele ning see on Euroopa toiduga kindlustatuse jaoks strateegilise tähtsusega;
21. rõhutab, et poliitika peab looma võrdsed tingimused kõigile sidusrühmadele ja toodetele ning et valgu tarbimine tuleb muuta taskukohasemaks; toetab poliitikameetmeid, mis võimaldavad tarbijatel võrrelda toodete geograafilist päritolu, sealhulgas töödeldud

toitu, ja loomade heaolu tingimusi oma tootmises;

22. rõhutab koresööda, nagu rohumaad või rohu ja ristiku segu, tähtsust valguallikana, eelkõige koos loomakasvatusega, ja nendega kaasnevat lisakasu rohumaade bioloogilisele mitmekesisusele; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles kasutama ÜPP vahendeid, näiteks ökokavasid, et stimuleerida põllumajandustootjaid selliseid valguallikaid tootma; rõhutab, et mäletsejaliste kasvatamine on tõhus viis kasutada püsirohumaad inimtoidu saamise eesmärgil;
23. tuletab meelde, et loomsete valkude tootmine toiduks kõlbmatute ressursside, näiteks sööda ja valgurikaste taimede töötlemisel saadud kõrvalsaaduste abil aitab oluliselt vähendada toidujäätmeid, annab valgurikaste taimede tootmisele märkimisväärset lisaväärtust ning on oluline ka maapiirkondade dünaamilisuse, maastiku majandamise ja keskkonnakaitse tagamiseks;
24. julgustab tootma sojaubasid Euroopa Liidus taimse valgu allikana, mida saaks edendada investeringutega teadus- ja arendustegevusse, et parandada põllukultuuride kvaliteeti ja saagikust; juhib tähelepanu vajadusele tagada juurdepääs rahastamisele ning põllumajandustootjate, sealhulgas väiketootjate lisatoetamise vajadusele, et suurendada sojaubade tootmist ELis; peab vajalikuks selgitada ELis välja sojaubade kasvatamise põllumajanduslikud parimad tavad ja neid edendada, sealhulgas säästvate tootmistehnoloogiate kasutamist ja keskkonnakaitse eeskirjade järgimist; juhib tähelepanu vajadusele vähendada loomasööda sõltuvust kolmandatest riikidest pärit sojast;
25. rõhutab, et teadusuuringutes tuleks keskenduda valgurikastele kultuuridele, mis sobivad Euroopa kliimaga, kasvutingimustega ja toitumisharjumustega ning mida saab integreerida kasutusel olevatesse põllumajandussüsteemidesse; usub, et selle ülemineku käigus on oluline põllumajandustootjaid toetada, kõrvaldada tõkked turule sisenemisel ja aidata põllumajandustootjatel uutest väärtusahelatest kasu saada;
26. kutsub üles rohkem uurima ja arendama lühikeste tootmistsüklitega taimesorte, mis pakuvad täiendavaid valguallikaid ja sobivad olemasolevate külvikordade kavades vahekultuuride kasvatamiseks;
27. julgustab liikmesriike kasutama kõiki olemasolevaid ühise põllumajanduspoliitika stiimuleid, et suurendada liblikõieliste põllukultuuride kasvatamist, sealhulgas tootmiskohustusega seotud toetusi, põllumajanduse keskkonnameetmeid, nõustamisteenuseid ja uusi valdkondlikke programme; on lisaks sellele seisukohal, et müügienduskampaaniad, mille eesmärk on suurendada nõudlust toiduks kasutatavate kaunviljade järele, võivad samuti ELi tootmist soodustada, võttes seejuures arvesse Euroopas valitsevaid toitumisharjumusi;
28. tunnistab kanepi kui kestliku valgukultuuri suurt potentsiaali ja tunnistab vajadust hõlbustada selle kasvatamist ning töötlemist toiduks ja söödaks;
29. rõhutab, et tähtis on kohaldada imporditud toodete suhtes kestlikkusstandardeid, et seeläbi kaitsta Euroopa tootjate konkurentsivõimet ja tagada tarbijatele antava teabe läbipaistvus;

30. rõhutab, et Euroopa kalandussektor pakub värsket kala kujul olulist inimitarbimiseks mõeldud kestlikku kvaliteetset valku; rõhutab, et kalandussektori elujõulisust tuleb parandada leevendavate meetmetega kaluritele, kes on aastakümneid seisnud silmitsi ELi regulatiivse koormuse pideva suurenemisega lisaks energiahindade tõusule;
31. rõhutab Euroopa kalandus- ja vesiviljelussektori rolli toiduga kindlustatuse tagamisel ning tervislikul ja kvaliteetsel valgul põhineva toidu pakkumisel; rõhutab, et nende sektorite toodetel võib olla oluline roll kestliku toidusüsteemi loomisel; kutsub komisjoni üles tagama, et tulevases Euroopa valgustrateegias tunnustataks kalandus- ja vesiviljelussektori rolli ning võimalust parandada loomade heaolu vesiviljelussektoris, mis võib põhjustada vähem haigusi, vähendada antibiootikumide kasutamist ja luua tervemaid ökosüsteeme, tunnistades samas, et ELis on juba saavutatud kõrged kestlikkuse standardid; rõhutab, kui oluline on kaasata need sektorid valgustrateegia väljatöötamisse;
32. rõhutab, et EL on kalandus- ja vesiviljelustoodete netoimportija, kuna peaaegu 60 % ELi kogutarbimisest imporditakse; peab seetõttu vajalikuks tugevdada Euroopa kalandus- ja vesiviljelussektorite majanduslikku elujõulisust ja tunnistada nende kestlikkust, võttes arvesse nende kolme mõõdet (majanduslik, keskkonnavaline ja sotsiaalne), et vähendada ELi kasvavat sõltuvust impordist; rõhutab säästva kalapüügi ja vesiviljelussektori tähtsust ELi valguga varustamisel ning eelkõige väikesemahulise ja käitsipüügi tegelevate kalurite ning karpide korjajate olulist rolli nii ELis kui mujal;
33. rõhutab, et kalandus- ja vesiviljelustoodete korrapärane tarbimine on tervisliku toitumise oluline osa ning et tänu oma südame tervisele kasulikele omadustele on kala tarbimisel suur potentsiaal vähendada toitumisega seotud haigusi, nagu südame-veresoonkonna haigused; väljendab seetõttu muret kala tarbimise vähenemise pärast ELis; kutsub liikmesriike üles suurendama eelkõige kohalike tootjate kalandus- ja vesiviljelustoodete rolli oma toitumispoliitikas ja -programmides, eelkõige edendades veendide tarbimist konkreetsetes rühmades, näiteks noorte seas, ning isegi tutvustades või parandades nende toodete tarbimist koolides ja programmide kaudu, mille eesmärk on kõrvaldada konkreetsete toitumisalased puudused; tuletab lisaks meelde, et direktiiv 2006/112/EÜ⁴ võimaldab liikmesriikidel kohaldada toiduainete ja nendega seotud teenuste suhtes vähendatud käibemaksuäärasid; kutsub liikmesriike üles kasutama seda võimalust kalatoodete puhul, võttes arvesse kalatarbimise eeliseid;
34. on arvamusel, et säästev vesiviljelus on oluline valgu tootmise meetod ja et vetikad on hea valguallikas söödaks; juhib tähelepanu innovatsiooni ja uute ettevõtete loomise potentsiaalile, luues uusi kalasöötaid, mille mõju bioloogilisele mitmekesisusele on minimaalne, ning et vesiviljelusest põhjustatud veereostust on vaja veelgi vähendada; rõhutab, et taimse valgu tootmise ja täiendavate valguallikate edasine arendamine ja kestlik innovatsioon selles valdkonnas on tõhus viis paljude ELi kalandus- ja vesiviljelussektori ees seisvate keskkonna- ja kliimaprobleemide lahendamiseks;
35. rõhutab, et ELi vesi- ja meriviljelus võivad anda praegusest palju suurema panuse kestlikku toidutootmisse ning pakkuda tervislikumat, õiglasemat ja kestlikumat valku, mis sõltub vähem kalapõhisest söödast ning mille puhul ei kasutata sööta, mis on

⁴Nõukogu 28. novembri 2006. aasta direktiiv 2006/112/EÜ, mis käsitleb ühist käibemaksusüsteemi (ELT L 347, 11.12.2006, lk 1).

saadud ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi (ETR-kalapüük) saagist kalajahu ja -õli tootmisel;

36. on seisukohal, et kõiki võimalikke loomasööda valguallikaid tuleks kaaluda, võttes nõuetekohaselt arvesse looduslikke toiduahelaid, tingimusel et need vastavad kõrgetele ohutusstandarditele; väljendab muret putukate ulatusliku aretamise suure energiavajaduse pärast ning rõhutab, et analüüsida tuleb keskkonna-, tervise-, loomade heaolu ning selle tava sotsiaalset ja majanduslikku mõju;
37. lükkab tagasi putukate kasutamise inimtoiduks ja seisukoha, et putukad võivad olla elujõuline valguallikas; hoiatab putukate või putukate kõrvalsaaduste märgistamata kasutamise eest inimtoiduks mõeldud valguallikana, eriti töödeldud toidus; kutsub liikmesriike üles rakendama kohustuslikku toidu märgistamise süsteemi, mis hõlmab putukaid või putukate kõrvalsaadusi, et täita Euroopa tarbijate õiguspäraseid läbipaistvusega seotud ootusi;
38. kutsub komisjoni üles esitama põhjaliku mõjuhinngu uuendtoidu riskide kohta Euroopa põllumajandusmudelile, ühiskonnale, inimeste tervisele, keskkonnale ja majandusele; rõhutab, et arvesse võtta tuleks ettevaatuspõhimõtet;
39. on mures eetiliste, sotsiaalsete, keskkonnaalaste ja majanduslike aspektide pärast rakupõhise toidu puhul, mida toodetakse taimedest ja loomadest eraldatud rakkude kultiveerimise teel; tuletab meelde, et uuendtoidu määrus⁵ ei täida oma eesmärki; on seetõttu seisukohal, et rakupõhist toitu ei tohi lubada Euroopa turule;

Terviklik lähenemisviis, mis hõlmab kogu toidu väärtusahelat

40. rõhutab, et praeguse lõhe ületamiseks põllumajandustootjate, töötajate ja jaemüüjate vahel on vaja paremat koordineerimist ja koostööd tarneahela huvirühmade vahel kogu väärtusahela ulatuses; rõhutab, et tugevamat kollektiivset koostööd kõigi osalejate vahel, eelkõige põllumajandustootjate organisatsioonide ja põllumajandusühistute kaudu, tuleks aktiivselt edendada, et kujundada kõrgema lisandväärtusega ahelaid;
41. Kutsub sellega seoses liikmesriike ja sidusrühmi üles kasutama kõiki olemasolevaid eeskirju, mis on sätestatud põllumajandusturgude ühise korralduse määruses⁶, et edendada tõhusaid ja uuenduslikke ahelaid; kutsub sidusrühmi üles arendama lepingute sõlmimist, et tootmist pikemas perspektiivis planeerida; on veendunud, et tootjaorganisatsioonidel, eelkõige ühistutel ja tootmisharudevahelistel organisatsioonidel on oluline roll valgu väärtusahelate struktureerimisel ja tugevdamisel;
42. rõhutab tarbijate heakskiidu ja tarbija teavitamise tähtsust; rõhutab, et taimsete valkude tootmine peab vastama tarbijate ootustele, mis tähendab nende valkude edasist

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2015. aasta määrus (EL) 2015/2283, mis käsitleb uuendtoitu, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1169/2011 ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 258/97 ja komisjoni määrus (EÜ) nr 1852/2001 (ELT L 327, 11.12.2015, lk 1).

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 922/72, (EMÜ) nr 234/79, (EÜ) nr 1037/2001 ja (EÜ) nr 1234/2007 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 671).

parandamist maitse, tekstuuri, toiteväärtuse ja hinna osas;

43. on seisukohal, et tarbijate ootuste täitmiseks ja läbipaistvuse tagamiseks ei tohi Euroopas liha tähistamiseks ja turustamiseks kasutatavad mõisted kunagi võimaldada toidu märgistamist või reklaamimist lihana, kui see ei ole loomsel valgul põhinev, pidades silmas, et inimeste jaoks putukad ei ole liha;
44. on seisukohal, et tarbijad on ühe teadlikumad, missugust toitu nad tarbivad ja sellest, kuidas see on toodetud; kordab oma nõudmist teha tarbijatele kättesaadavaks rohkem teavet liha tootmisel kasutatavate tootmis- ja tapmismeetodite kohta, et aidata kaasa õiglasele, kohalikule, tervislikule ja loomade heaolule suunatud toidusüsteemile; väljendab heameelt komisjoni konkreetse kavatsuse üle laiendada kohustuslikku päritolu- või lähtekoha märkimise nõuet täiendavatele toodetele; kutsub liikmesriike üles töötama välja ja rakendama kohustuslikku märgistamissüsteemi, mis näitaks lihatoodete puhul kasutatavaid tapmismeetodeid;
45. rõhutab, et ELis kestlikult toodetud taimse valgu kogus ei suurene, kui puudub turunõudlus või põllumajandustootjate piisav kasum; on veendunud, et sihipärane avaliku sektori toetus, näiteks ökokavad, võib suurendada põllukultuuride kasvatamise kasumlikkust; nõuab tungivaltp, et turuosalised töötaksid välja meetodid teravilja, valgutaime ja sööda valgusisalduse ning kvaliteedi määramiseks, et valgusisalduse väärtust paremini kajastada; toonitab, et turu suurema läbipaistvuse tulemus võib olla turu parem toimimine, vähem jäätmeid ja ringluspõhisem toiduainesektor; on arvamusel, et poliitiliste strateegiate ja õigusraamistike kaudu tuleks nende turgude toimimist soodustada; rõhutab, et väiksema valgusisaldusega taimsete valkude tootmine koos valgurikaste taimede kasvatamisega on jätkuvalt oluline ning et nende allikate arendamisel tuleks juhinduda kuivaine ja valkude positiivse massibilansi põhimõttest;
46. on seisukohal, et toiduainetööstus on valgu ringluspõhise väärtusahela lahutamatu osa, kuna see võimaldab valgurikastelt kultuuridelt saada rohkem väärtust; rõhutab vajadust suurendada taimsete valkude töötlemise võimsust; peab oluliseks, et töötlev tööstus kaardistaks oma jäätmevood, et neid oleks võimalik kvantifitseerida;
47. rõhutab, et valkude kestliku tootmise suurendamiseks tuleb võtta meetmeid kõigil tasanditel, pidades eelkõige aga silmas taimse valgu tootmist liidus, ja toetada põllumajandusettevõtjaid, eriti väikeseid ja keskmise suurusega põllumajanduslikke majapidamisi ning põllumajanduslikke pereettevõtteid; kutsub seetõttu liikmesriike üles looma ja suurendama investeringuid ja teadusuuringute toetamist süsteemi, ettevõtluse ja tootmise tasandil;
48. on veendunud, et riigihanked peaksid stimuleerima kohalikku valgutootmist;

Konkreetsed poliitikameetmed

49. palub komisjonil esitada aruanne toiduga kindlustatuse kohta ja esitada järgmised poliitikameetmed:
  - a) teaduslik ja tehniline juhenddokument, mis täiendab haldusjuhendit uuendtoidu taotluste koostamise ja esitamise kohta, et selgitada lubade andmise menetlust, tagades samal ajal kõrgeimad toiduohutuse tagatised ja standardid ning kooskõlas

ettevaatuspõhimõttega inimitarbimisele avalduda võivate ohtude nõuetekohane hindamine;

- b) ÜPP suuniste kombinatsioon, millega luuakse stabiilne raamistik, paindlikud majandamistavad ja stiimulid valgurikaste kultuuride tootmiseks ning rohumaakultuuride ja kaunviljade valgurikkamaks koristamiseks üldiselt; valgurikaste kultuuride tootmist tuleks stimuleerida praeguse ÜPP raames ja ökokavade kaudu; komisjon peaks kaaluma võimalust lubada valgurikaste toidukultuuride kasvatamist tootmisest kõrvaldatud maal, tingimusel et see on kooskõlas rangete keskkonnanäeskirjadega;
- c) uuring, mis käsitleb valgurikaste kultuuride edukat saaki ohustavate kahjurite ja patogeenide esinemist, arengut ja levikut;
- d) selge teadus- ja arendustegevuse rahastamise strateegia, et edendada ja stimuleerida taimekaitse täiendavate ennetus- ja ravimeetmete väljatöötamist, kasutades tehnilisi uuendusi, nagu täppispõllumajandus, robotika, kasulikud putukad ning tõhusad ja ohutud pestitsiidid;
- e) riigihangete suuniste kombinatsioon, mis lihtsustab kohapeal toodetud valkude tarbimist ja kohalike nõuete koostamist;
- f) lühiajalises perspektiivis ajutine ja piisava õiguskindlusega erand, et tagada RENURE`i kasutamine, ning pikas perspektiivis Teadusuuringute Ühiskeskuse poolt teaduslike kriteeriumide alusel välja töötatud RENURE`i kriteeriumide õiguslik kohaldamine, liigitades need nitraadidirektiivi⁷ alusel keemilisteks väetisteks;
- g) nitraadidirektiivi III lisa muutmine, et hõlbustada loomasõnniku kääritamise teel saadud orgaaniliste jäätmete kääritussaaduse kasutamist;
- h) poliitika, millega tagatakse, et valguimport vastab ELi tootmisele ning tervise- ja keskkonnamõju kvaliteedistandarditele, et suurendada ELi tootjate konkurentsivõimet võrreldes väljaspool ELi asuvate tootjatega; poliitika, mille eesmärk on edendada täiustatud standardeid kogu maailmas;
- i) valkude jaoks olemasolevat tururuumi käsitlev analüütiline mõju-uuring;

o

o o

50. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.

Or. en

---

⁷ Nõukogu 12. detsembri 1991. aasta direktiiv 91/676/EMÜ veekogude kaitsmise kohta põllumajandusest lähtuva nitraadireostuse eest (EÜT L 375, 31.12.1991, lk 1).